Γράφει ο **Κώστας Παπαδάκης**

Φίλοι αναγνώστες, χρόνια πολλά, καλή δύναμη και υγεία.

Διάβασα με ενδιαφέρον την Μ. Πέμπτη, 16.4.2020, στην ιστοσελίδα "dikastiko.gr" ανταπόκριση με τίτλο "Αυτόφωρα Ευελπίδων – τα πρώτα προστατευτικά plexi-glass σε δικαστική αίθουσα στην Ευρώπη (φωτογραφίες)". Η είδηση, προφανώς διέρρευσε από την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθήνας στην ιστοσελίδα της οποίας, που είναι εδώ και χρόνια ασυντήρητη, δεν υπάρχει καμία σχετική καταχώριση, ούτε και στην αντίστοιχη του Πρωτοδικείου Αθηνών. Αλλά η ιστοσελίδα είναι αξιόπιστη. Αλλιώς δεν θα κατέφευγα και ο ίδιος συχνά στη φιλοξενία της. Και το άρθρο πολύ γρήγορα αναδημοσιεύθηκε και σε άλλες ιστοσελίδες.

Σύμφωνα με αυτό, *για την απρόσκοπτη λειτουργία της διαδικασίας αλλά πρωτίστως την ασφάλεια των διαδίκων, των δικηγόρων και των δικαστικών λειτουργών, με πρωτοβουλία της Εισαγγελίας τοποθετήθηκαν δύο φύλλα τύπου plexiglass στις δύο αίθουσες του Αυτόφωρου Πλημμελειοδικείου Αθηνών*.

Οι φωτογραφίες που επισυνάπτονται στα ίδια ρεπορτάζ απεικονίζουν δικαστικές αίθουσες του Πρωτοδικείου με το plexi-glass, τοποθετημένο κάθετα επάνω στην έδρα, όπως τα διαφανή διαχωριστικά των δημοσίων υπηρεσιών, να διαχωρίζει όσους κάθονται στην έδρα από τον υπόλοιπο κόσμο της αίθουσας, δηλαδή να απομονώνει τους δικαστές, εισαγγελείς και γραμματείς της δίκης από όλους τους υπόλοιπους παρευρισκόμενους στην αίθουσα.

Δεν πρόκειται, συνεπώς, για κάποιο μέτρο το οποίο υπηρετεί την ασφάλεια όλων των αναφερομένων στη διαρροή της εισαγγελίας, αλλά αποκλειστικά και μόνο την ασφάλεια όσων κάθονται στην έδρα και προφανώς δυσχεραίνει σοβαρά την τέλεση της δίκης, αφού πέρα από τα ακουστικά προβλήματα που δημιουργεί η παρεμβολή του διαχωριστικού στις έτσι και αλλιώς προβληματικές αίθουσες της Ευελπίδων, δυσχεραίνεται και η κατάθεση των εγγράφων στο δικαστήριο (κατάθεση αναγνωστέων εγγράφων από συνηγόρους υπεράσπισης, ενστάσεων, υπομνημάτων κλπ.) με δεδομένη και τη φοβία των δικαστών, που καλλιεργείται

και από την ίδια πλέον τη διαμόρφωση της αίθουσας, να τα παραλαμβάνουν. Ο δε συμβολισμός που αποπνέει ας μην σχολιαστεί.

Είναι γνωστό ότι στις αίθουσες που εκδικάζονται τα αυτόφωρα αδικήματα στην Ευελπίδων στοιβάζονται καθημερινά δεκάδες, αν όχι και εκατοντάδες παρευρισκόμενοι με διάφορες ιδιότητες (κατηγορούμενοι, κρατούμενοι υπό συνοδεία, συνοδοί αστυνομικοί, φρουροί αστυνομικοί, συγγενείς, δικηγόροι, συνεργάτες δικηγόρων, μάρτυρες κατηγορίας, μάρτυρες υπεράσπισης, διερμηνείς κλπ). Η αθρόα εφαρμογή της αυτόφωρης διαδικασίας για κάθε είδους πλημμέλημα σε συνδυασμό με την ανυπαρξία οργάνωσης των δικών του αυτοφώρου εδώ και χρόνια, όπως π.χ. η έλλειψη πρόβλεψης για κατάρτιση πινακίου που να επιτρέπει τον στοιχειώδη προγραμματισμό και πρόβλεψη της ώρας εκδίκασης της υπόθεσης και η παντελής έλλειψη πρόνοιας για λήψη γνώσης της δικογραφίας από τον κατηγορούμενο και τον συνήγορό του εγκλωβίζει όλον αυτόν τον κόσμο στην αίθουσα σε μια αέναη απροσδιόριστης διάρκειας διαδικασία αναμονής, πολύωρη, που συχνά διαρκεί μέχρι τα μεσάνυχτα ή και μέχρι τα ξημερώματα. Όλοι αυτοί στριμώχνονται ο ένας πάνω στον άλλον στις αίθουσες, αφού προηγουμένως οι κρατούμενοι και οι συνοδοί τους έχουν διανύσει το γνωστό κύκλο της διαδικασίας του αυτόφωρου: σύλληψη, κράτηση – διανυκτέρευση στα κρατητήρια των Α.Τ. ή της Γ.Α.Δ.Α., μετάβαση το επόμενο πρωί στη “Σήμανση” για τις γνωστές διαδικασίες υψομέτρησης, φωτογράφησης, δακτυλοσκόπησης κλπ, όπου συνωστίζονται επίσης κατά δεκάδες κρατούμενοι σε κλειστό χώρο για το λόγο αυτό, μετάβαση, στην συνέχεια, στην Ευελπίδων, πολύωρη παραμονή πάλι σε κλειστό χώρο έξω από το γραφείο του Εισαγγελέα ποινικής δίωξης, προκειμένου ο Εισαγγελέας να μελετήσει τη δικογραφία, να δώσει τον προσήκοντα νομικό χαρακτηρισμό και, αφού ασκήσει ποινική δίωξη, να παραπέμψει ανάλογα την υπόθεση στην αυτόφωρη διαδικασία και, στη συνέχεια, μετάβαση από την Εισαγγελία στο ακροατήριο του αρμόδιου αυτόφωρου Πλημμελειοδικείου, για την αναμονή σύμφωνα με τα παραπάνω.

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη επιστημονική γνώση, για να καταλάβει κανείς ότι οι περισσότεροι από αυτές τις δεκάδες ανθρώπων που συνωστίζονται υποχρεωτικά πολλές φορές την ίδια ημέρα ταυτόχρονα σε όλες τις προαναφερθείσες αίθουσες αποτελούν φορείς υψηλότατου κινδύνου και είναι απορίας άξιο πώς δεν υπάρχει (ή ακριβέστερα δεν έχει καταγραφεί) εκδήλωση κρουσμάτων σ’ αυτήν την ομάδα πληθυσμού, όταν τα Αυτόφωρα Πλημμελειοδικεία δεν έχουν διακόψει την λειτουργία τους από τις 13.3.2020 μέχρι σήμερα, παρά την καθολική σχεδόν αναστολή των δικαστικών εργασιών λόγω του κορωνοιού.

Ποια δικαιική φιλοσοφία είναι, βέβαια, εκείνη η οποία θεοποιεί σε τέτοιο βαθμό την αυτόφωρη διαδικασία, ώστε να τη θεωρεί ως στοιχείο αέναης λειτουργίας του μηχανισμού

απονομής της δικαιοσύνης, όταν άλλες κι άλλες σημαντικότερες λειτουργίες αναστέλλονται, είναι απορίας άξιο. Γιατί δεν έχει ανασταλεί η ισχύς των άρθρων 417 επ, τουλάχιστον για τα πλημμελήματα αρμοδιότητας Μονομελούς όσο διαρκούν τα μέτρα για την αποφυγή της εξάπλωσης του κορωνοϊού; Δεν αποτελεί επιτέλους και καμία σπουδαία συνεισφορά στο νομικό πολιτισμό η αναβάθμιση ή έστω και η συντήρηση της αυτόφωρης διαδικασίας, που δεν είναι τίποτε άλλο από μία έκτακτη διαδικασία οργανωμένης κρατικής αυτοδικίας και εκδικητικότητας. Μια διαδικασία που απλά και μόνο εκδικείται τους λιγότερο ικανούς δράστες, εκείνους που δεν κατάφεραν να ξεφύγουν, και τους εκθέτει σε όλα τα παραπάνω. Και που ορισμένοι δικαστικοί λειτουργοί επιχειρούν να μετατρέψουν σε γκρίζα ζώνη της ποινικής δικονομίας περιστέλλοντας ανάλογα τα υπερασπιστικά δικαιώματα, όπως π.χ. απόρριψη αιτημάτων αναβολής λόγω κωλύματος συνηγόρου με το σκεπτικό ότι το άρθρο 349 Κ.Ποιν.Δ. δεν εφαρμόζεται στην αυτόφωρη διαδικασία, παρά την αντίθετη πρόβλεψη του άρθρου 424 Κ.Ποιν.Δ.

Το Σύνταγμα είναι αλήθεια απαγορεύει τα έκτακτα δικαστήρια (άρθρο 8), αλλά όχι και τις έκτακτες διαδικασίες. Ωστόσο αν και προβλέπει (επιτρέπει) την αυτόφωρη σύλληψη (άρθρο 7), δεν επιβάλλει την αυτόφωρη εκδίκαση. Ο νέος Κώδικας Ποινικής Δικονομίας δεν άλλαξε τίποτα ουσιαστικό στα αυτόφωρα. Το αίτημα της κατάργησης της αυτόφωρης διαδικασίας για μικρότερης έκτασης αδικήματα (π.χ. για τα πλημμελήματα που υπάγονται στην καθ’ ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου) έχει τεθεί από παλιά, αλλά, αντί να γίνει δεκτό, αυξήθηκε ο αριθμός των αδικημάτων που υπάγονται στην καθ’ ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου και, φυσικά, αναβαθμίστηκε το Αυτόφωρο, με αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των αντίστοιχων Τμημάτων που εκδικάζουν αυτόφωρες διαδικασίες στο Πρωτοδικείο Αθηνών.

Έτσι τα αυτόφωρα δεν έπαψαν να λειτουργούν, όταν κακουργήματα με κατηγορούμενους κρατούμενους αποσύρονται, εφόσον δεν επίκειται 18μηνο, στερώντας από κρατούμενους την δυνατότητα να διεκδικήσουν την αθώωση η την αποφυλάκισή τους, είτε σε πρώτο, είτε σε δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας. Ούτως ή άλλως, η κύρια μάζα αυτών που εκτίθενται στις συνθήκες της αυτόφωρης διαδικασίας, των οποίων οι δυσμενείς πλευρές περιλαμβάνουν πλέον και σοβαρές υγειονομικές πτυχές, ανήκουν στους έστω και περιστασιακά κρατούμενους, μια ομάδα πληθυσμού δηλαδή που υπάγεται σε εκείνες που η κυβέρνηση τις έχει αντιμετωπίσει ως πολίτες β’ κατηγορίας στη διάρκεια των μέτρων για τον κορωνοιό. Πράγματι, κρατούμενοι, πρόσφυγες, στρατιώτες και άστεγοι αποτελούν ομάδες πληθυσμού για τις οποίες δεν έχει ληφθεί κανένα απολύτως ανάλογο μέτρο, αλλά αντίθετα υποχρεώνονται να συνωστίζονται σε κλειστούς και ανοιχτούς χώρους, που δεν διαθέτουν χώρους υγιεινής, συχνά ούτε νερό και σαπούνι ούτε τους διατίθενται ατομικά μέσα

προστασίας. Η κυβέρνηση παρά τις εκκλήσεις φορέων και προσωπικοτήτων κρατά τους πρόσφυγες εγκλωβισμένους σε απαράδεκτα χοτ σπότ και τους άστεγους στο δρόμο όταν εκατομμύρια κλίνες σε ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα είναι κενές, τους κρατούμενους έγκλειστους στις υπερπληθωρισμένες φυλακές αποφεύγοντας να εκδόσει ΠΝΠ για την αποσυμφόρηση, τους στρατιώτες χωρίς άδειες σε ακατάλληλα υγειονομικά στρατόπεδα παρά τις συνεχείς καταγγελίες για κρούσματα. Προφανώς περιμένει τη χαλάρωση των μέτρων για να ξεχαστεί το θέμα και να απαλλαγεί οριστικά από αυτές τις υποχρεώσεις της.

Αλλά για να επανέλθουμε στο ζήτημα του διαχωριστικού, είναι προφανές ότι τα plexiglass για τα οποία γίνεται λόγος απλώς και μόνο προστατεύουν μόνο όσους βρίσκονται στην έδρα και συμβολικά τους φορείς της εξουσίας, αφήνοντας εκτεθειμένους όλους τους υπόλοιπους που συνωστίζονται αναγκαστικά στην αίθουσα (αστυνομικούς, δικηγόρους, κατηγορουμένους, μάρτυρες, διερμηνείς και άλλους παράγοντες της δίκης) που, προφανώς, από τον αυτοσχεδιασμό, την φιλοτιμία και την οργανωτικότητα κυρίως των επικεφαλής της αστυνομικής φρουράς, εναπόκειται η τήρηση της σειράς, η τήρηση των αποστάσεων και, προφανώς, ο ακροβολισμός, όσων περιμένουν τη σειρά τους, σε εξωτερικό χώρο, που είναι εφικτός σε περίπτωση που δεν βρέχει. Είναι ευτύχημα, υπό τις συνθήκες αυτές, ότι τα δικαστήρια της πρώην Σχολής Ευελπίδων δεν είναι στριμωγμένα σε ένα πολυώροφο κτήριο, όπως το Εφετείο ή δικαστικά κτήρια άλλων πόλεων και υπάρχει η δυνατότητα αυτή. Αλλά και μόνο ο κύκλος των κρατουμένων για το αυτόφωρο που προαναφέρθηκε περιλαμβάνει, μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, τόσες πολλές συμπτώσεις προσώπων και συγχρωτισμούς σε κλειστούς χώρους, πραγματικά γεννά το ερώτημα εάν αυτού του είδους η αντιμετώπιση είναι συμβατή με την ανάγκη τήρησης μέτρων στοιχειώδους προστασίας από την πανδημία. Και στο ερώτημα αν είναι νομικά ανεκτή η εξαίρεση ολοκλήρων κατηγοριών ίσων κατά το Σύνταγμα πολιτών από τη λήψη των μέτρων για την προστασία από την πανδημία προστίθεται και το ερώτημα αν και υγειονομικά είναι ανεκτή η νοοτροπία του “διαχωριστικού” και αν αυτή δίνει λύση (και σε ποιόν ;) απέναντι στους κινδύνους που προκαλεί η λειτουργία του αυτόφωρου.

Κλείνω με την απορία αν τα παραπάνω τα γνωρίζει ο ειδικός εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, ο «καλός» του καθημερινού απογευματινού ενημερωτικού κυβερνητικού δίδυμου και τι γνώμη έχει. Δύσκολα θα μπορούσα να πιστέψω ότι ρωτήθηκε και τους συνέστησε να προστατέψουν όσους βρίσκονται στην έδρα και να αφήσουν τους υπόλοιπους στην τύχη τους.

Εσείς λοιπόν κ. Τσιόδρα, τι λέτε ;

ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Αθήνα, 20/4/2020